

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

TRETJI ODDELEK

ZADEVA TRATAR proti SLOVENIJI

(Pritožbe št. 76141/01, 25387/02 in 5925/05)

SODBA

STRASBOURG

4. oktober 2007

KONČNA RAZLIČICA

04/01/2008

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Tratar proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (tretji oddelek) kot senat v sestavi:

C. BÎRSAN, *predsednik*,
B. M. ZUPANČIČ,
E. FURA-SANDSTRÖM,
E. MYJER,
DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,
I. ZIEMELE,
I. BERRO-LEFÈVRE, *sodniki*

in S. QUESADA, *sodni tajnik oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 13. septembra 2007,
izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s tremi pritožbami (št. 76141/01, 25387/02 in 5925/05) proti Republiki Sloveniji, ki jih je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 7. novembra 2001, 11. junija 2002 in 10. marca 2003 vložil slovenski državlján Silvo Tratar (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljevanju: vlada) je zastopal L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena konvencije trdil, da so postopki pred domačimi sodišči, v katerih je bil stranka v postopku, trajali predolgo. Smiselno se je pritožil tudi, da ni bilo učinkovitega notranjepravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem postopkov (13. člen konvencije).

4. 16. septembra 2003 in 10. marca 2005 se je Sodišče odločilo, da bo vlado obvestilo o pritožbah glede trajanja postopkov in pomanjkanja pravnih sredstev v zvezi z njimi. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena konvencije je sklenilo, da bo hkrati odločalo o sprejemljivosti in utemeljenosti pritožb.

DEJSTVA**I. OKOLIŠČINE ZADEVE**

5. Pritožnik je bil rojen leta 1959 in živi v Kopru.

6. Pritožnik je bil direktor podjetja z imenom *Kovinar Hrpelje* p.o. (v nadaljnjem besedilu: *Kovinar*).

Pritožnik je bil 21. januarja 1992 najprej suspendiran zaradi hude zlorabe svojega položaja v podjetju. Na koncu je bil odpuščen. Pritožnik je v zvezi s tem sprožil več postopkov proti *Kovinarju*.

17. oktobra 1994 je bil proti *Kovinarju* uveden stečajni postopek. Pritožnik je kot stranka sodeloval v tem postopku, ki se je končal 15. januarja 2003. *Kovinar* je 17. januarja 2003 prenehal obstajati.

7. Medtem je pritožnik 1. marca 1995 kot vojaški častnik pričel delati za Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Zaposlen je bil kot inštruktor v vojaškem centru za usposabljanje. Vendar pogodba o zaposlitvi ni bila sklenjena, ker je pritožnik petkrat zavrnil podpis pogodbe. Zaradi tega je dejansko delovno razmerje prenehalo z odločbo Ministrstva za obrambo z dne 6. novembra 1995.

1. Prvi sklop postopkov (opr. št. Pd 217/95)

8. Pritožnik je 18. marca in 16. aprila 1992 pri Sodišču združenega dela v Kopru sprožil tri sklope postopkov proti *Kovinarju*. Zahteval je razveljavitev *Kovinarjevih* odločb v zvezi s suspenzom in prenehanjem delovnega razmerja, plačilo neizplačanih plač, odškodnino za nezakonito razrešitev in odškodnino za nezakonito prenehanje delovnega razmerja. Sodišče je sklenilo, da bo zadeve obravnavalo skupaj.

24. septembra 1992 je Sodišče združenega dela Republike Slovenije zadevo preneslo na Sodišče združenega dela v Novi Gorici.

Sodišče je 28. januarja 1993 izdalo sodbo, s katero je tožbi pritožnika delno ugodilo.

9. Proti tej odločitvi sta se obe stranki pritožili na Sodišče združenega dela Republike Slovenije.

Slednje je 20. maja 1993 delno ugodilo obema pritožbama, ker prvostopenjsko sodišče ni odločilo o eni od pritožnikovih zahtev, in zadevo v razveljavljenem delu vrnilo sodišču prve stopnje. Po tej odločitvi je del sodbe prvostopenjskega sodišča, ki se nanaša na nezakonito prenehanje delovnega razmerja, postal pravnomočen. Zato je *Kovinar* pritožnika pozval, naj se vrne na delo.

10. 22. septembra 1993 je Sodišče združenega dela v Novi Gorici ugodilo zahtevku pritožnika v zvezi z razveljavitvijo prenehanja delovnega razmerja in zavrnilo zahtevka za plačilo odškodnine in za ugotovitev veljavnosti pogodbe o zaposlitvi.

11. Proti tej odločitvi sta se obe stranki pritožili na Sodišče združenega dela Republike Slovenije.

Sodišče je 21. aprila 1994 zavrnilo pritožnikovo pritožbo in delno ugodilo *Kovinarjevi* pritožbi.

12. 16. junija 1994 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču.

28. junija 1994 je konvencija začela veljati za Slovenijo.

Vrhovno sodišče je 5. septembra 1995 pritožnikovi reviziji delno ugodilo in zadevo v razveljavljenem delu vrnilo sodišču prve stopnje v ponovno obravnavo.

13. 27. novembra 1995 je bilo Delovno sodišče v Kopru, Oddelek v Novi Gorici (preimenovano Sodišče združenega dela v Novi Gorici) obveščeno, da je bil proti *Kovinarju* uveden stečajni postopek. Zato je sodišče 29. novembra 1995 sprejelo odločitev, da se postopek med tekom stečajnega postopka prekine.

Pritožnik je 4. novembra 1997 sprožil nov sklop postopkov, da bi prijavil svojo terjatev v stečajnem postopku.

13. maja 1999 je bila zadeva dodeljena novemu sodniku, ki je 20. maja 1999 izdal sklep o nadaljevanju postopka.

Sodišče prve stopnje je 8. septembra 1999 zavrnilo zahteve pritožnika.

14. Pritožnik je ob nedoločenem času vložil pritožbo pri Višjem delovnem in socialnem sodišču. Sodba z dne 19. oktobra 2001, s katero je bila pritožnikova pritožba zavrnjena, je bila pritožniku vročena 6. novembra 2001.

2. Drugi sklop postopkov (opr. št. Pd 98/95)

15. Pritožnik je 20. in 30. avgusta ter 7. septembra 1993 sprožil tri sklope postopkov proti *Kovinarju* na Sodišču združenega dela v Kopru. Zahteval je izjavo, da je bila njegova pogodba o zaposlitvi nezakonita, nadomestilo za nezakonito razrešitev z mesta direktorja in razveljavitev odločbe *Kovinarja*, da je bil začasno presežen delavec. Sodišče je sklenilo, da bo zadeve obravnavalo skupaj. 20. septembra 1993 je pritožnik umaknil prvi in tretji zahtevek.

13. oktobra 1993 je sodišče opravilo obravnavo in sklenilo izdati pisno sodbo. 26. decembra je bila izdana sodba o zavrnitvi pritožnikovega zahtevka.

16. Proti tej sodbi se je pritožnik pritožil 28. januarja 1994.

28. junija 1994 je konvencija začela veljati za Slovenijo.

16. februarja 1995 je Višje delovno in socialno sodišče ugodilo pritožbi, razveljavilo sodbo sodišča na prvi stopnji in zadevo vrnilo v ponovno obravnavo.

17. 14. junija 1995 je pritožnik zahteval nadaljevanje postopka pred prvostopenjskim sodiščem, ki je bil ustavljen zaradi stečajnega postopka proti *Kovinarju*.

11. aprila in 25. maja 2000 je sodišče opravilo obravnavi. Na zadnji obravnavi je sodišče odločilo, da bo izdalo pisno sodbo, in delno ugodilo zahtevku tožeče stranke.

18. 10. novembra 2000 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

15. marca 2001 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Pritožniku je bila odločba vročena 10. aprila 2001.

19. 9. maja 2001 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču, ki je bila zavržena 14. maja 2002, ker pritožnik ni opredelil višine zadevne odškodnine.

3. *Tretji sklop postopkov (opr. št. Pg 211/2000)*

20. *Kovinar* je 26. oktobra 1993 pritožnika obvestil, da mu plač ne bo več nakazoval na njegov bančni račun, odprt pri banki A.

Kovinar je 24. decembra 1993 svojim zaposlenim izplačal plače in zatrdil, da je tudi pritožnikovo plačo nakazal na njegov bančni račun pri banki B, čeprav pritožnik od 21. decembra 1993 pri tej banki ni imel svojega računa.

21. Pritožnik je 4. januarja 1994 na Okrajnem sodišču v Kopru sprožil pravdni postopek proti *Kovinarju*, v katerem je zahteval pisno opravičilo in odškodnino v višini 10.000 nemških mark (DEM) zaradi razkritja njegovih osebnih podatkov banki.

28. junija 1994 je konvencija začela veljati za Slovenijo.

Sodišče je 29. februarja 2000 zavrnilo pritožnikovo zahtevo za opravičilo in zahtevek za odškodnino predalo Okrožnemu sodišču v Kopru.

22. 12. marca 2001 se je pritožnik proti tej odločitvi v delu, ki se nanaša na stroške in izdatke, pritožil na Višje sodišče v Kopru.

17. februarja 2002 je sodišče odločilo o pritožbi.

13. decembra 2000 je Okrožno sodišče v Kopru opravilo obravnavo v postopku glede zahtevka za plačilo odškodnine. Ta obravnava je bila preložena na 12. februar 2001, da bi sodišče imelo čas za pridobitev spisa o stečajnem postopku proti *Kovinarju*.

Obravnava, ki je bila načrtovana za 12. februar 2001, je bila preložena, ker nobena od strank ni prišla na sodišče, čeprav jima je bilo vabilo vročeno.

Sodišče je 4. aprila 2001 opravilo obravnavo. Na obravnavi je pritožnik spremenil svoj zahtevek in zahteval, da sodišče ugotovi kršitev Zakona o varstvu osebnih podatkov in da mu dodeli ustrezno odškodnino.

26. junija 2001 je sodišče oba zahtevka zavrnilo, ker nista bila določena v skladu z zakonom, čeprav je zahtevalo, da ju pritožnika spremeni. Sklep je bil pritožniku vročen 1. septembra 2001. Pred tem datumom pritožnik ni dvignil pisnega sklepa na pošti, čeprav je bil o tem ustrezno obveščen.

23. 10. septembra 2001 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Kopru.

Sodišče je 6. decembra 2001 potrdilo prvostopenjsko sodbo. Sklep je bil pritožniku vročen 3. januarja 2001.

24. 1. februarja 2002 je pritožnik vložil revizijo pri Okrožnem sodišču v Kopru.

27. maja 2002 je sodišče pritožnikovo zahtevo zavrglo, ker je sporni znesek zanašal manj od 5.000.000 tolarjev (SIT) in revizija ni bila dovoljena. Sklep je postal pravnomočen 21. junija 2002.

4. Četrty sklop postopkov (opr. št. Pd 354/94)

25. 27. septembra 1993, 4. novembra 1993 in 7. julija 1994 je pritožnik na delovnem sodišču v Kopru sprožil štiri postopke proti svojemu nekdanjemu delodajalcu *Kovinarju*. Pritožnik se je pritoževal v zvezi s ponujeno zaposlitvijo, klasifikacijo dela, domnevno nezakonitim prenehanjem delovnega razmerja in plačilom obresti na plače. Sodišče je sklenilo, da bo štiri zahteve obravnavalo skupaj.

28. junija 1994 je konvencija začela veljati za Slovenijo.

Po uvedbi stečajnega postopka proti *Kovinarju* je sodišče 30. novembra 1994 izdalo sklep o prekinitvi postopkov.

5. novembra 1997 je pritožnik vložil dve pisni vlogi in prvotne zahteve spremenil.

Februarja 2000 je sodišče ugodilo pritožnikovi zahtevi za nadaljevanje postopka. Med prekinitvijo postopka je pritožnik poslal več pisem in vložil pripravljalne vloge.

11. aprila 2000 je sodišče opravilo obravnavo, na kateri je pritožnik umaknil enega od zahtevkov. Postopek v zvezi s tem zahtevkom je bil zato zaključen.

16. maja 2000 je sodišče opravilo obravnavo in sklenilo izdati pisno sodbo. V sodbi je sodišče delno ugodilo zahtevku pritožnika. Del zahtevka je bil zavrnjen kot *res iudicata*, saj je Delovno sodišče v Novi Gorici že sprejelo odločitev v zvezi s tem.

26. 10. novembra 2000 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

3. julija 2002 je Višje delovno in socialno sodišče delno ugodilo pritožnikovi pritožbi in zadevo vrnilo Delovnemu sodišču v Kopru v ponovno obravnavo.

27. 10. februarja 2003 je Delovno sodišče v Kopru zavrnilo pritožnikov zahtevek, ker je *Kovinar* 17. januarja 2003, po zaključku stečajnega postopka, prenehal obstajati. Sklep je bil 11. februarja 2003 vročen pritožniku in je postal pravnomočen 24. februarja 2003.

28. 8. novembra 2004 je pritožnik zahteval nadaljevanje postopka. Zahteva je bila še isti dan zavržena. Pritožnik se je proti sklepu pritožil na Višje delovno in socialno sodišče, a brez uspeha.

5. Peti sklop postopkov (opr. št. Pd 9/2001)

29. 15. septembra 1995 je pritožnik sprožil postopek proti Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije (v nadaljevanju: ministrstvo) na Delovnem sodišču v Kopru, Oddelek v Postojni, in zahteval plačilo razlike plače iz naslova opravljenega dežurstva za julij 1995 in neplačanega regresa v višini 15.868,27 SIT (približno 66 evrov).

Sodišče je 9. aprila 1996 opravilo obravnavo, ki je bila preložena, ker je ministrstvo na obravnavi vložilo pripravljalno vlogo.

10. aprila 1996 je pritožnik spremenil svoj zahtevek.

25. maja 1996 je sodišče opravilo obravnavo in sklenilo izdati pisno sodbo. V sodbi je sodišče ugodilo pritožnikovemu zahtevku.

30. 31. maja 1996 se je ministrstvo pritožilo na Višje delovno in socialno sodišče.

13. julija 1998 je sodišče odločilo o pritožbi, razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje in zadevo vrnilo v ponovno odločanje, ker pritožnik ni pravilno navedel imena tožene stranke.

31. 9. oktobra 1998 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču, ki jo je Delovno sodišče v Kopru, Oddelek v Postojni, zavrglo kot nedovoljeno.

2. in 22. decembra 1998 je Delovno sodišče v Kopru, Oddelek v Postojni, opravilo obravnavi. Na slednji je Delovno sodišče v Kopru, Oddelek v Postojni, zavrnilo pritožnikov zahtevek.

32. 11. februarja 1999 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

21. februarja 2001 je Višje delovno in socialno sodišče ugodilo pritožbi, razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje in zadevo vrnilo Delovnemu Sodišču v Kopru, Oddelek v Postojni.

33. Pritožnik je 2. aprila 2001 zahteval, da se zadeva z Delovnega sodišča v Kopru, Oddelek v Postojni, prenese v obravnavo drugemu sodišču prve stopnje. Zahteva je bila zavrnjena 11. aprila 2001.

22. avgusta 2001 je sodišče opravilo obravnavo in sklenilo izdati pisno sodbo. Na obravnavi je pritožnik tožbo delno umaknil.

Sodišče je delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku.

34. 12. decembra 2001 se je pritožnik pritožil na Višje delovno in socialno sodišče.

Sodišče je 14. novembra 2003 zavrnilo pritožnikovo pritožbo. Sklep je bil pritožniku vročen 4. decembra 2003.

35. 8. decembra 2003 je pritožnik vložil revizijo. 8. decembra 2003 je Delovno sodišče v Kopru, Oddelek v Postojni, revizijo zavrglo kot nedovoljeno. Sklep je postal pravnomočen 22. decembra 2003.

6. Šesti sklop postopkov (opr. št. I 875/95)

36. 7. aprila 1995 je *Stanovanjsko podjetje d.o.o. Zagorje ob Savi* (v nadaljnjem besedilu: Podjetje) zoper pritožnika sprožilo izvršilni postopek na Okrajnem sodišču v Trbovljah in zahtevalo plačilo dolga.

Sodišče se je 27. julija 1995 v zvezi z zadevo izreklo za krajevno nepristojno in jo odstopilo Okrajnemu sodišču v Kopru.

12. septembra 1995 je Okrajno sodišče v Kopru izdalo sklep o izvršbi. Sklep je bil pritožniku vročen 20. oktobra 1995. Sodišče je sklep že prej poskušalo vročiti pritožniku, vendar ga ta na pošti ni dvignil, čeprav je bil obveščen o pošiljki.

27. oktobra 1995 je pritožnik vložil ugovor zoper sklep o izvršbi.

6. novembra 1995 je sodišče razveljavilo sklep z dne 12. septembra 1995 in zahtevalo, da *Podjetje* sproži pravdni postopek za ugotovitev obstoja dolga.

37. 21. maja 1999 je Okrajno sodišče v Kopru opravilo prvo obravnavo. Sodišče je zaprosilo Okrajno sodišče v Trbovljah za zaslihanje dveh prič, kar je slednje storilo 15. septembra 1999.

Dne 29. oktobra 1999 je Okrajno sodišče v Kopru opravilo drugo obravnavo. Izdalo je sodbo, s katero je potrdilo sklep o izvršbi z dne 12. septembra 1995.

38. 29. novembra 1999 se je pritožnik proti tej sodbi pritožil na Višje sodišče v Kopru.

Sodišče je 23. avgusta 2000 zavrnilo pritožbo. Odločitev je takoj postala pravnomočna. Pritožniku je bila vročena 2. novembra 2000.

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

1. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja

39. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja (Uradni list RS, št. 49/2006) se je začel uporabljati 1. januarja 2007. V skladu s 1. in 2. členom tega zakona se pravica do sojenja brez nepotrebne odlašanja zagotavlja strankam v sodnem postopku, udeležencem po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancem v kazenskem postopku.

40. 25. člen vsebuje naslednje prehodne določbe v zvezi s pritožbami, ki jih že obravnava Sodišče:

25. člen – Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

"(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čim prej, najpozneje pa v štirih mesecih. ...

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vložijo tožbo na pristojno sodišče po tem zakonu. Stranka lahko vložijo tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravdnem postopku o sporu majhne vrednosti."

PRAVO

41. Glede na dejstvo, da je pritožbe na Sodišče vložil isti pritožnik in se nanašajo na podobne očitke, se Sodišču zdi primerno, da jih združi (prvi odstavek 42. člena Poslovnika Sodišča).

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

42. Pritožnik se je pritožil zaradi predolgega trajanja postopkov. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih... v razumnem roku odloča... sodišče."

43. Smiselno se je pritožnik tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri izjemno dolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

1. Prvi, drugi, tretji, četrti in šesti sklop postopkov

44. Vlada je ugovarjala, da notranjepravna sredstva niso bila izčrpana, zlasti po začetku uporabe Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja ("zakon iz leta 2006") od 1. januarja 2007 naprej.

45. Pritožnik je temu stališču nasprotoval in zatrjeval, da razpoložljiva pravna sredstva niso bila učinkovita.

46. Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči in zagotavlja določena pravna sredstva v primerih domačih postopkov, ki so se zaključili pred 1. januarjem 2007. Vendar pa je Sodišče v sodbi *Grzinčič* ugotovilo, da pogoji, določeni v tem členu, niso bili izpolnjeni v zvezi s pritožbami glede končanih postopkov, o katerih je bila slovenska vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, kot je tudi ta postopek (glej *Grzinčič proti Sloveniji*, št. 26867/02, 67. odstavek, 3. maj 2007).

47. Sodišče tako ugotavlja, da so te pritožbe podobne tistim, ki so obravnavane v ustreznem delu sodbe *Grzinčič* (navedeno zgoraj, 68. odstavek), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor vlade o neizčrpanju notranjepravnih sredstev, ker je ugotovilo, da so bila pravna sredstva, ki so bila na voljo pritožniku, neučinkovita.

48. Sodišče ugotavlja, da vlada ni predložila nobenih prepričljivih argumentov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače, kot izhaja iz njegove ustaljene sodne prakse.

49. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožbe niso očitno neutemeljene po tretjem odstavku 35. člena konvencije. Nesprejemljive niso niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej jih je treba razglasiti za sprejemljive.

2. Peti sklop postopkov

50. Vlada je izpodbijala uporabljivost 6. člena v sporu, ki ga je navajal pritožnik. Sklicujoč se na sodbo Sodišča v zadevi *Pellegrin proti Franciji* ([VS], št. 28541/95, ESČP 1999-VIII), je poudarila, da pritožba, ki jo je vložil pritožnik, ne spada na področje uporabe 6. člena konvencije, ker se je postopek na domačih sodiščih nanašal na spor med pritožnikom in njegovim delodajalcem, Ministrstvom za obrambo.

51. Pritožnik na te trditve vlade ni odgovoril.

52. Sodišče priznava, da je v sodbi *Pellegrin* skušalo vzpostaviti samostojno razlago pojma "državna služba" in uvedlo funkcionalno merilo, ki temelji na naravi dolžnosti in odgovornosti uslužbenca.

53. Vendar pa je Sodišče v svoji nedavni sodbi v zadevi *Vilho Eskelinen in drugi proti Finski* (št. 63235/00, 19. april 2007) ugotovilo, da funkcionalno merilo, sprejeto v sodbi *Pellegrin*, ni poenostavilo analize uporabljivosti 6. člena konvencije v postopkih, v katerih je bil javni uslužbenec udeležen kot stranka, ali zagotovilo več gotovosti na tem področju kot nameravano (ibid., 55. odstavek). Iz teh razlogov se je Sodišče odločilo za nadaljnje oblikovanje funkcionalnega merila, določenega v zadevi *Pellegrin*, in sprejelo naslednji pristop:

"Skratka, da bi se tožena država pred Sodiščem lahko sklicevala na status pritožnika kot javnega uslužbenca pri izključitvi varstva, ki ga zagotavlja 6. člen, morata biti izpolnjena dva pogoja. Prvič, država mora v svoji notranji zakonodaji izrecno izključiti dostop do sodišča za položaj ali kategorijo zadevnega uslužbenca. Drugič, ta izključitev mora biti utemeljena z objektivnimi razlogi v interesu države. Zgolj dejstvo, da pritožnik spada v sektor ali oddelek, ki sodeluje pri izvajanju pooblastil, dodeljenih po javnem pravu, samo po sebi ne more biti odločilno. Da bi lahko utemeljila izključitev, ni dovolj, da država le ugotovi, da zadevni javni uslužbenec sodeluje pri izvajanju javnih pooblastil oziroma da, po besedah Sodišča iz sodbe *Pellegrin* med javnim uslužbencem in državo kot delodajalcem obstaja »posebna vez, ki temelji na zaupanju in zvestobi«. Država mora pokazati, da je vsebina zadevnega spora povezana z izvajanjem javnih pooblastil oziroma da pod vprašaj postavlja navedeno posebno vez. Načelno se torej izključitev iz jamstev, ki jih zagotavlja 6. člen, ne more utemeljiti v običajnih delovnopравnih sporih, kot na primer v sporih glede plač, dodatkov ali podobnih upravičenj, na podlagi posebne narave razmerja med določenim javnim uslužbencem in zadevno državo. Dejansko bo obstajala predpostavka, da se 6. člen uporablja. Tožena država mora pokazati – prvič, da javni uslužbenec, ki je tožnik, po notranji zakonodaji nima pravice dostopa do sodišča, in drugič, da je izključitev pravic iz 6. člena za javnega uslužbenca upravičena (ibid., § 62).

54. Glede obravnavane zadeve Sodišče ugotavlja, da je pritožnik po notranji zakonodaji imel dostop do sodišča. Uporabil je svojo pravico in vložil tožbo proti svojemu delodajalcu, Ministrstvu za obrambo. Domača delovna sodišča so med postopkom obravnavala utemeljenost njegovega zahtevka ob izpodbijanju zneska njegove plače za julij 1995 in zahtevka za plačilo neizplačanega regresa.

55. Nesporno je, da je pritožnik po notranji zakonodaji imel dostop do sodišča. Zato se 6. člen lahko uporablja (glej *Vilho Eskelinen*, navedeno zgoraj, 63. odstavek).

56. Vlada je navedla ugovor glede neizčrpanja notranjopravnih sredstev. Pritožnik je to trditve izpodbijal.

57. Glede na svoje sklepe v zvezi s sprejemljivostjo prvega, drugega, tretjega, četrtega in šestega sklopa postopkov in glede na zavrnitev vladinega očitka o neizčrpanju pravnih sredstev (glej 46.-49. odstavek zgoraj) Sodišče ugotavlja, da ta pritožba prav tako ni očitno neutemeljena po tretjem odstavku 35. člena konvencije in da ni nobene druge podlage, po kateri bi jo razglasilo za nesprejemljivo. Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. Prvi odstavek 6. člena konvencije

58. Vlada je najprej poudarila, da je pritožnik vložil številne podobne ali enake zahtevke na različnih sodiščih, od katerih so bili nekateri združeni v enoten sklop postopkov. Poleg tega v nekaterih primerih ni pravočasno prevzel sodnih pisanj na poštnem uradu, čeprav je bil o tem obveščen. Iz tega sledi, da je njegovo ravnanje prispevalo k trajanju postopka. Postopek je bil podaljšan tudi zaradi zapletenega stečajnega postopka, ki je bil uveden proti toženi stranki, bivšemu pritožnikovemu delodajalcu. Nasprotno pa so sodišča obravnavala zadeve v skladu z določbami domače zakonodaje in brez nepotrebnih zamud. Vendar pa je v njihovo normalno delovanje nekoliko posegla reforma pravosodja, ki je začela veljati leta 1995.

59. Pritožnik je izpodbijal trditve vlade in ponavljal, da so bili postopki očitno predolgi.

60. Pri določanju ustreznega obdobja, ki ga je treba upoštevati, Sodišče ugotavlja, da so se sporni postopki začeli pred 28. junijem 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo. Glede na svojo pristojnost *ratione temporis* lahko Sodišče upošteva samo obdobje, ki je preteklo od tega datuma, čeprav bo upoštevalo tudi fazo postopka, ki so jo v sodnih postopkih na ta datum dosegla domača sodišča (glej na primer *Belinger*, navedeno zgoraj, in *Kudla proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 123. odstavek, ESČP 2000-XI).

61. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi s prvim sklopom postopkov, se je začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, in

končalo 6. novembra 2001, ko je bil pritožniku vročen sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča. Torej je na treh sodnih stopnjah trajalo več kot sedem let in štiri mesece.

62. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi z drugim sklopom postopkov, se je začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, in končalo 14. maja 2002, ko je bila pritožnikova revizija pri Vrhovnem sodišču zavržena. Torej je trajalo skoraj sedem let in enajst mesecev na treh sodnih stopnjah, pri čemer je bila zadeva na eni stopnji obravnavana dvakrat.

63. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi s tretjim sklopom postopkov, se je začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, in končalo 21. junija 2002, ko je sklep Okrožnega sodišča v Kopru postal pravnomočen. Torej je na treh sodnih stopnjah trajalo skoraj osem let.

64. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi s četrtnim sklopom postopkov, se je začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, in končalo 24. februarja 2003, ko je sklep Delovnega sodišča v Kopru postal pravnomočen. Torej je trajalo skoraj osem let in osem mesecev na dveh sodnih stopnjah, pri čemer je bila zadeva na eni stopnji obravnavana dvakrat.

65. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi s petim sklopom postopkov, se je začelo 15. septembra 1995, ko je pritožnik sprožil postopek na Delovnem sodišču v Kopru, Oddelek v Postojni, in končalo 22. decembra 2003, ko je sklep Delovnega sodišča v Kopru, Oddelek v Postojni, postal pravnomočen. Torej je trajalo več kot osem let in tri mesece na treh sodnih stopnjah, pri čemer je bila zadeva na eni stopnji obravnavana dvakrat in trikrat na dveh stopnjah.

66. Obdobje, ki ga je treba upoštevati v zvezi s šestim sklopom postopkov, se je začelo 7. aprila 1995, ko je bil proti pritožniku sprožen izvršilni postopek na Okrajnem sodišču v Trbovljah, in končalo 2. novembra 2000, ko je bil pritožniku vročen sklep Višjega sodišča v Kopru. Torej je na dveh sodnih stopnjah trajalo skoraj pet let in sedem mesecev.

67. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in ustreznih organov ter kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (glej med številnimi drugimi zadevami *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

Sodišče poudarja, da je pri delovnih sporih potrebna posebna skrbnost (glej *Ruotolo proti Italiji*, sodba z dne 27. februarja 1992, serija A, št. 230-D, str. 39, 17. odstavek)

68. Sodišče dopušča, da je stečajni postopek, ki je bil uveden zoper pritožnikovo nasprotno stranko, postopek pred domačim sodiščem dodatno zapletel. Poleg tega je mogoče domnevati, da bi pritožnik lahko olajšal obravnavo svojih zahtevkov proti nekdanjemu delodajalcu, če bi svoje zahtevke vložil v enem samem sklopu postopkov.

69. Vendar Sodišče po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, in ob upoštevanju svoje sodne prakse v zvezi z zadevo meni, da so postopki v obravnavanih zadevah trajali predolgo in da zahteva glede "razumnega roka" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen konvencije

70. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za domnevno kršitev zahteve po prvem odstavku 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI). Ugotavlja tudi, da so bili ugovori in utemeljitve vlade zavrjeni že v predhodnih primerih (glej *Grzinčič*, navedeno zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavanih zadevah odločilo drugače.

71. Sodišče torej meni, da je bil pri obravnavanih zadevah kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi lahko pritožnik dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadev v razumnem roku, kakor je določeno v prvem odstavku 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

72. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

73. Pritožnik je zahteval 430.740,14 evra (EUR) za premoženjsko škodo zaradi izgube dobička in nezmožnosti prejema plačila odškodnine, prisojene v domačem postopku, ker je *Kovinar* prenehal obstajati. Pritožnik je nadalje zahteval 650.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

74. Vlada je zahtevku oporekala.

75. Sodišče ne vidi vzročne povezave med ugotovljeno kršitvijo in zatrjevano premoženjsko škodo, zato ta zahtevku zavrača. Po drugi strani pa meni, da je pritožnik nedvomno utrpel nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti mu na tej podlagi prisoja 2.200 EUR.

B. Stroški in izdatki

76. Pritožnik je zahteval tudi približno 7,700 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem, in 2,700 EUR za stroške in izdatke,

ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči, v katerih je bil udeležen kot stranka.

77. Vlada je trdila, da je zahtevek previsok.

78. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov v postopkih pred Sodiščem samo, če dokaže, da so ti dejansko nastali in bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen. Sodišče meni, da je pritožniku, ki ga ni zastopal odvetnik, po tej točki razumno priznati znesek 500 EUR.

79. Sodišče nadalje ugotavlja, da postopki pred domačimi sodišči nikakor niso bili namenjeni odpravi kršitev pravic Konvencije, ki jih je pritožnik navajal pred Sodiščem (glej *Scordino proti Italiji* (št. 1) [VS], št. 36813/98, §§ 283/286, ESČP 2006 -...). Pritožnik zato ne more zahtevati povračila stroškov, ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči.

C. Zamudne obresti

80. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *odloča*, da pritožbe združi;
2. *razglaša*, da so pritožbe sprejemljive;
3. *razsoja*, da je bil kršen prvi odstavek 6. člena konvencije;
4. *razsoja*, da je bil kršen 13. člen konvencije;

5. *razsoja,*

a) da mora tožena država plačati pritožniku v treh mesecih od datuma, ko postane sodba dokončna, v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije, 2.200 EUR (dva tisoč dvesto evrov) za nepremoženjsko škodo in 500 EUR (petsto evrov) za stroške in izdatke, ter morebitni davek, ki bi ga bilo treba plačati;

b) da se za navedene zneske od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamudno obdobje, z dodanimi tremi odstotnimi točkami,

6. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 4. oktobra 2007 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago QUESADA
sodni tajnik

Corneliu BÎRSAN
predsednik